

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 10
РОЗДІЛ II. Позитивне (юридичне) право.

Тема 6. Об'єктивне право

Теоретичні питання

1. Принципи права: поняття, ознаки, види.
2. Національне право та міжнародне право: співвідношення та взаємодія.

Термінологічне завдання

Засвойте визначення таких понять: об'єктивне (юридичне) право, принципи права

Практичні завдання

1. Ознайомтесь із запропонованими правовими приписами та визначіть, у яких із них закріплено принципи права та до яких різновидів вони належать?

Поясніть (письмово у зошиті), у чому полягає засадничий характер та високий ступінь абстрагованості принципів права? Чи можуть принципи права безпосередньо регулювати суспільні відносини?

Заповніть таблицю

принципи права
№ ?

1.1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування без рішення суду не мають права втручатись у здійснення власником повноважень щодо володіння, користування і розпорядження належною йому земельною ділянкою або встановлювати непередбачені законодавчими актами додаткові обов'язки чи обмеження. (ч. 1 статті 154 Земельного кодексу України)

1.2. Земельне законодавство базується на: ... в) невтручанні держави в здійснення громадянами, юридичними особами та територіальними громадами своїх прав щодо володіння, користування і розпорядження землею, крім випадків, передбачених законом; г) забезпеченні раціонального використання та охорони земель; (стаття 5 Земельного кодексу України)

1.3. Охорона земель – це система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання

необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. (стаття 162 Земельного кодексу України)

1.4. Господарська та інша діяльність, яка зумовлює забруднення земель і ґрунтів понад встановлені гранично допустимі концентрації небезпечних речовин, забороняється. (ч. 1 статті 167 Земельного кодексу України)

1.5. Договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. (ч. 1 статті 626 Цивільного кодексу України)

1.6. Юридичні особи, їх працівники, окремі фізичні особи, професійні обов'язки яких стосуються особистих немайнових прав фізичної особи, зобов'язані утримуватися від дій, якими ці права можуть бути порушені. (ч. 2 статті 273 Цивільного кодексу України)

1.7. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону. (ч. 2 статті 319 Цивільного кодексу України)

1.8. Загальними засадами цивільного законодавства є: 1) неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини; 2) неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією України та законом; 3) свобода договору; 4) свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом; 5) судовий захист цивільного права та інтересу; 6) справедливість, добросовісність та розумність. (стаття 3 Цивільного кодексу України)

1.9. Зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, до яких, зокрема, відносяться змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. (п. 15 ч. 1 статті 7 Кримінального процесуального кодексу України)

1.10. Сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених цим Кодексом. (ч. 2 статті 22 Кримінального процесуального кодексу України)

2. Ознайомтесь із запропонованими правовими приписами та визначіть, у яких з них закріплено принципи міжнародного права, а у яких принципи національного права? На які різновиди виокремлюються принципи національного права?

принципи права	
міжнародні	національні
№ ?	№ ?

2.1. Декларація принципів, якими держави-учасниці будуть керуватися у взаємних відносинах – суверенна рівність та повага прав, які притаманні суверенітету, зокрема право кожної держави на юридичну рівність, територіальну цілісність, на свободу та політичну незалежність. Вони також будуть поважати право вільно вибирати та розвивати свої політичні, соціальні, економічні та культурні системи, також і право встановлювати власні закони та адміністративні правила.

2.2. Принципами здійснення правосуддя в адміністративних судах є: 1) верховенство права; 2) законність; 3) рівність усіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом; 4) змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі; 5) гласність і відкритість адміністративного процесу; 6) забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду, крім випадків, установлених цим Кодексом; 7) обов'язковість судових рішень.

2.3. Бюджетна система України ґрунтується на таких принципах: 1) єдності бюджетної системи України; 2) збалансованості; 3) самостійності; 4) повноти; 5) обґрунтованості; 6) ефективності та результативності; 7) субсидіарності; 8) цільового використання бюджетних коштів; 9) справедливості і неупередженості; 10) публічності та прозорості.

2.4. Декларація принципів, якими держави-учасниці будуть керуватися у взаємних відносинах – незастосування сили чи погрози силою. Держави-учасниці будуть утримуватися у їх відносинах, як і в цілому у міжнародних відносинах від застосування сили або погрози силою як проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, що несумісний з цілями Об'єднаних Націй та цією Декларацією. Жодні мотиви не можуть бути використані для того, щоб обґрунтувати звернення до погрози силою або до її застосування проти порушення цього принципу.

2.5. Державна служба ґрунтується на таких основних принципах: служіння народу України; демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; пріоритету прав людини і громадянина; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; персональної відповідальності за виконання службових обов'язків і дисципліни; дотримання прав та законних інтересів органів місцевого і регіонального самоврядування; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян.

2.6. Кримінально-виконавче законодавство, виконання і відбування покарань ґрунтуються на принципах невідворотності виконання і відбування покарань, законності, справедливості, гуманізму, демократизму, рівності засуджених перед законом, поваги до прав і свобод людини, взаємної відповідальності держави і засудженого, диференціації та індивідуалізації виконання покарань, раціонального застосування примусових заходів і стимулювання правослухняної поведінки, поєднання покарання з виправним впливом, участі громадськості в передбачених законом випадках у діяльності органів і установ виконання покарань.

2.7. Декларація принципів, якими держави-учасниці будуть керуватися у взаємних відносинах – добросовісне виконання зобов'язань у межах міжнародного права. Держави-учасниці будуть добросовісно виконувати свої зобов'язання у межах міжнародного права, як ті зобов'язання, які випливають

із загальновідомих принципів та норм міжнародного права, так і ті зобов'язання, які випливають з договорів та домовленостей, учасниками яких вони виступають.

2.8. Загальними принципами господарювання в Україні є: забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання; свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом; вільний рух капіталів, товарів та послуг на території України; обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємстві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави; захист національного товаровиробника; заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

2.9. Державна регіональна політика реалізується на основі таких принципів: 1) законності; 2) співробітництва; 3) паритетності; 4) відкритості; 5) субсидіарності; 6) координації; 7) унітарності; 8) історичної спадкоємності; 9) етнокультурного розвитку; 10) сталого розвитку; 11) об'єктивності.

2.10. Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах: 1) сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя; 2) доступності вищої освіти; 3) незалежності здобуття вищої освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів); 4) міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи; 5) наступності процесу здобуття вищої освіти; 6) державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної та педагогічної діяльності; 7) державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів вищим навчальним закладам, що провадять таку діяльність; 8) сприяння здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти; 9) відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

3. Ознайомтесь із правовими приписами та поясніть, як взаємодіє у сучасних умовах правового розвитку міжнародне право та національне право?

ст. 9 [Конституції України від 28.06.1996](#)

ст. 27 [Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23.05.1969](#)

ст. 19 [Закону України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004](#)

ст. 10 [Цивільного кодексу України від 16.01.2003](#)

ч. 5 ст. 3 [Кримінального кодексу України від 05.04.2001](#)

Заповніть у зошиті таблицю

	Зміст приписів
Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969	...
Конституція України від 28.06.1996	...
Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004	...
Цивільного кодексу України від 16.01.2003	...
Кримінальний кодекс України від 05.04.2001	...

Творчі завдання

1. Ознайомтесь із запропонованою науковою публікацією [Уварова О. О. Принципи права як загальнотеоретична категорія](#) / О. О. Уварова // Юрист України. – 2011. – № (4) 17. – С. 5-10

Висловіть (письмово у зошиті) свою позицію щодо ознак принципів права, які є спільними із ознаками норм права, та щодо ознак принципів права, які вирізняють їх від норм права? Як Ви вважаєте, чи можуть існувати принципи права лише у правосвідомості, чи вони повинні бути закріплені у правових приписах?

Заповніть таблицю

Загальні (спільні) ознаки принципів права та норм права	
...	
Спеціальні (відмінні) ознаки	
Принципи права	Норми права
...	...

2. Ознайомтесь із запропонованими науковими публікаціями [Білозьоров Є. В. Національне та міжнародне право: порівняльно-правовий вимір](#) Є.В. Білозьоров // Альманах права. – 2012. – Вип. 3. – С. 328-330. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/63917>

Козюбра М. І. Співвідношення національних і міжнародних правових систем / М. І. Козюбра // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. – 2016. – Т. 181. – С. 3-11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2016_181_3

Висловіть (письмово у зошиті) свою позицію щодо співвідношення національного та міжнародного права.

Заповніть таблицю

Теорії співвідношення національного та міжнародного права	
Моністична теорія	Дуалістична теорія
...	...

Рекомендована література

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – **С. 116-125**
2. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2013. – **С. 53-59**
3. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник. – Вид. 10-е, доповнене. – Львів: Край, 2008. – **С. 103-**
4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009, – **С. 157-177**
5. Теорія держави і права : підручник / за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2015. – **С. 95-98, 103-108, 115-117**